

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 9. juuni 2022
(OR. en)

10064/22

FIN 648

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	8. juuni 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 401 final
Teema:	Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikoja ees ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne. 2021. eelarveaasta

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 401 final.

Lisatud: COM(2022) 401 final

Strasbourg, 7.6.2022
COM(2022) 401 final

KOMISJONI ARUANNE

EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne. 2021. eelarveaasta

ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne

I osa

Eelarveaasta
2021

#EUBUDGET

2021. aasta integreeritud finants-
ja vastavusaruanne

Euroopa Komisjon ei vastuta taaskasutamisest tulenevate võimalike tagajärgede eest.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022

© Euroopa Liit, 2022

Euroopa Komisjoni dokumentide taaskasutamise põhimõtteid rakendatakse vastavalt komisjoni 12. detsembri 2011. aasta otsusele 2011/833/EL komisjoni dokumentide taaskasutamise kohta (ELT L 330, 14.12.2011, lk 39). Kui ei ole märgitud teisiti, on käesoleva dokumendi taaskasutamine lubatud Creative Commons Attribution 4.0 Internationali (CC BY 4.0) litsentsi alusel (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). See tähendab, et taaskasutamine on lubatud, kui on viidatud allikale ja märgitud kõik muudatused.

Selliste elementide kasutamiseks või paljundamiseks, mis ei kuulu Euroopa Liidule, võib olla vaja taotleda luba otse õiguste omajalt.

Kõik fotod © Euroopa Liit, kui ei ole märgitud teisiti.

ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne – I osa – 2021. eelarveaasta

Print	ISBN 978-92-76-49919-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/022851	KV-AQ-22-001-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-49892-6	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/093153	KV-AQ-22-001-EN-N

Samuti kättesaadavad:

ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne – II osa – Lisad – 2021. eelarveaasta

Print	ISBN 978-92-76-51013-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/733952	KV-AQ-22-002-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51012-3	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/285345	KV-AQ-22-002-EN-N

ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne – III osa – Tehnilised lisad – 2021. eelarveaasta

Print	ISBN 978-92-76-51105-2	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/762638	KV-AQ-22-003-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51104-5	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/064137	KV-AQ-22-003-EN-N

„ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne. 2021. eelarveaasta“ koos selle lisadega on komisjoni peamine panus iga-aastasess eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusse, ⁽¹⁾ millega Euroopa Parlament ja nõukogu kontrollivad ELi eelarve täitmist. Sellega täidetakse komisjoni Euroopa Liidu toimimise lepingust ⁽²⁾ ja finantsmäärusest ⁽³⁾ tulenevad kohustused. ELi eelarve täitmine tähendab jagatud vastutust. Komisjon teeb koostööd liikmesriikide ning teiste partnerite ja organisatsioonidega.

Aruanne koosneb kolmest osast, nagu on kirjeldatud allpool.

- I osas esitatakse peamised faktid ja saavutused seoses eelarve haldamisega 2021. aastal.
- II osas antakse ELi eelarve täitmisest põhjalikum ülevaade. 1. lisas antakse ülevaade ELi eelarve tulemuslikkusest 2021. aastal. 2. lisas antakse üldine ülevaade sisekontrollist ja finantsjuhtimisest. 3. lisas käsitletakse taaste- ja vastupidavusraha tuulemuslikkuse ja vastavuse aspekte.
- III osa sisaldab aruannet toetavaid tehnilisi lisasid. See hõlmab 4. lisa tulemuslikkusalase teabega iga programmi kohta jaos „Programmide tulemuslikkuse ülevaade“.

Aruanne kuulub integreeritud finants- ja vastutusaruannete laiemasse paketti, ⁽⁴⁾ mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, ⁽⁵⁾ vahendite tulevase sisse- ja väljavoolu pikaajalist prognoosi järgmise viie aasta kohta, ⁽⁶⁾ siseauditite aruannet ⁽⁷⁾ ning eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse järeelmeetmete aruannet ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Eelarve täitmisele heakskiidu andmise iga-aastase menetluse kaudu annavad Euroopa Parlament ja nõukogu eelarve täitmisele konkreetsel aastal oma lõpliku heakskiidu ning annavad komisjonile ELi eelarve täitmise eest poliitilise vastutuse (https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/eu-budget/how-it-works/annual-lifecycle/assessment/parliaments-approval_en).

⁽²⁾ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 318.

⁽³⁾ Finantsmääruse artikli 247 lõike 1 punkt b ja artikli 247 lõike 1 punkt e.

⁽⁴⁾ Finantsmääruse artikkel 247.

⁽⁵⁾ Finantsmääruse artikkel 246.

⁽⁶⁾ Finantsmääruse artikli 247 lõike 1 punkt c.

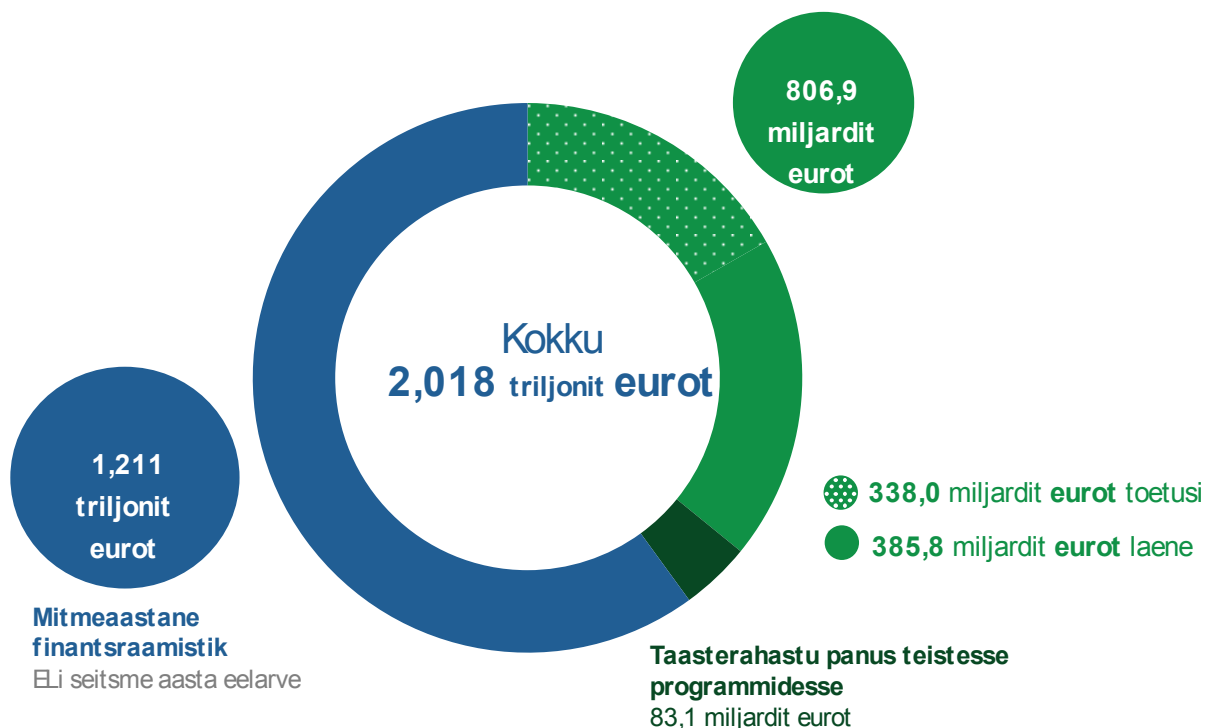
⁽⁷⁾ Finantsmääruse artikli 118 lõige 8.

⁽⁸⁾ Finantsmääruse artikli 261 lõige 3.

Võtame väljakutse vastu: EL investeerib keskkonnasäästlikumasse, digitaalsemasse ja vastupidavamasse tulevikku

2021. aastal saatis EL enneolematu kriisi vastu võideldes signaali solidaarsusest ja tugevusest. Solidaarsus oli COVID-19 pandeemia ohjamisel ning selle majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamisel äärmiselt tähtis. Olime tunnistajaks kõige ulatuslikumale ja kiiremale vaksineerimisele ELi ajaloos, mis järgnes vaktsiinide ühisele hankimisele tänu ELi eelarve uuenduslikule kasutamisele erakorralise toetuse rahastamisvahendi kaudu. ELi eelarvest rahastati ka ELi digitaalse COVID-tõendi väljaandmise ja kontrollimise taristut, millest võetakse mõõtu olulisel kaugemal kui pelgalt ELi piires. EL toetas kodanikke ja ettevõtjaid kriisi tagajärgedest ülesaamisel. Ühtlasi reageeris ta üleilmsetele probleemidele.

ELil õnnestus nii kriis ületada kui ka sellest tekkinud võimalusi ära kasutada. ELi eelarve muudab Euroopa tulevikuvajadustele vastavaks, valmistades ette tema vastuse kliimameetmete ja digiteerimisega seotud olulistele väljakutsetele. ELi eelarvest investeeritakse ELi ja selle liikmesriikide kestlikumasse ja vastupidavamasse tulevikku. Koos mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2021–2027 on ELi ühistegevuse keskmes sihtotstarbeline taasterahastu „Next Generation EU“. Enam kui 2 triljoni euro suuruse rekordilise stimuleerivate meetmete paketi toel hakkas ELi majandus 2021. aastal taastuma – ja seda oodatust kiiremini.

ELi mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ja taasterahastu „Next Generation EU“. Kõik summad on miljardites eurodes ja jooksevhindades.

Allikas: Euroopa Komisjon.

Taasterahastu töötab tänu kohandatud, tulemustele orienteeritud lähenemisviisile.

Enneolematu mahuga, kuni 807 miljardi euro ⁽⁹⁾ suurune taasterahastu on ELi eelarve jõudu järsult

⁽⁹⁾ 807 miljardit eurot jooksevhindades, 750 miljardit eurot 2018. aasta hindades.

suurendanud. Selle põhiprogramm, taaste- ja vastupidavusrahastu, on investeringute ja reformide rahastamise ainulaadne ja uuenduslik vahend. Liikmesriigid esitavad oma riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad, mis hõlmavad reforme ja investeringuid, mida rakendatakse rahastu alla kuuluvas kuues laiaulatuslikus poliitikavaldkonnas vastuseks nõukogu Euroopa poolaasta raames vastu võetud riigipõhiste soovituste ning rohe- ja digieesmärkidele. Antav rahastus sõltub kavade hõlmatud investeringute ja reformide edukast läbiviimisest kooskõlas uue pikaajalise eelarve suunatusega tulemuslikkusele (vt järgmine tekstikast). Aasta lõpuks oli vastu võetud 22 riiklikku taaste- ja vastupidavuskava.

Pikaajaline eelarve ja taasterahastu: ELi eelarve keskendub eesmärkide täitmisele

Pikaajalise eelarve ja taasterahastu keskmes on tulemuslikkus ja tulemused. Uued programmid on kavandatud andma kohapeal käegakatsutavaid tulemusi. Taaste- ja vastupidavusrahastu puhul on maksed otseselt seotud liikmesriikide vahe-eesmärkide ja sihtide saavutamiselega. Lisaks sellele on igal ELi programmil selged ja ambitsioonikad eesmärgid ning nendega seotud näitajad, mis aitavad tagada, et need eesmärgid saavutatakse. Komisjon avaldas 2021. aasta juunis teatise, milles kirjeldatakse uut tulemusraamistikku ⁽¹⁰⁾.

Uus pikaajaline eelarve on andnud ka võimaluse vaadata ELi eelarve täitmise tõhusus läbi. Programmid peavad tagama integreerituma lähenemisviisi poliitilistele probleemidele, näiteks naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, mis koondab kokku enamiku ELi eelarve alla kuuluvaid varasemaid ELi välistegevuse programme. Teine näide on rakendusametite ümberkujundamine, mille käigus on komisjon asutanud uusi ameteid, et viia nende portfelliid täielikku vastavusse komisjoni strateegiliste prioriteetidega ning kasutada ära programmide ja poliitikameetmete koostoitmet (näiteks uus Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet).

EL tagas liikmesriikidele likviidsuse, kasutades kõiki olemasolevaid eelarvevahendeid.

Liikmesriigid said 2021. aastal taaste- ja vastupidavusrahastust 64 miljardit eurot – peamiselt riiklike taaste- ja vastupidavuskavadega seotud eelmaksetena nendele liikmesriikidele, kelle kavad on heaks kiidetud ⁽¹¹⁾. 2021. aastal kiirenes ühtekuuluvuspoliitika rakendamine ja liikmesriikidele maksti välja rekordiline summa, 69 miljardit eurot. Osaliselt tulenes see ka kiirest reageerimisest COVID-19 kriisile. 2020. aastal loodud koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatused võimaldasid kõik ühtekuuluvuspoliitika 2014.–2020. aasta programmide allesjäänud vahendid täieliku paindlikkusega kasutusele võtta. Tervishoiusektorile ja kriisi mõju ohjamise meetmetele jaotati ümber 23 miljardit eurot. REACT-EU kaudu maksti taasterahastust antud täiendavate rahaliste vahenditena välja veel 7 miljardit eurot, mille tulemusena said liikmesriigid 2021. aastal kokku 140 miljardit eurot likviidsusvahendeid.

Lisaks likviidsuse tagamisele edendab ELi eelarve ka Euroopa solidaarsust. COVID-19

pandeemia kõrval on paljudes liikmesriikides suurt kahju tekitanud looduskatastroofid, näiteks põua põhjustatud metsatulekahjud, ja ulatuslikud üleujutused. Euroopa Liit on ELi elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu andnud mõjutatud liikmesriikidele 332 miljonit eurot kohest katastroofiabi. 2021. aastal aktiveeriti mehhanism 114 korral. 2022. aastal on sõda Ukrainas juba käivitanud suurima erakorralise operatsiooni alates mehhanismi loomisest.

Taastumiseks tehtavad jõupingutused on sihitud keskkonnasäästlikuma ja digitaalsema tuleviku kujundamisele. Euroopa Liit on suurendanud kliimaga seotud rahastamise eesmärki 30 %ni ELi kogueelarvest (sh taasterahastu), mis peegeldab ka ELi üleilmseid kohustusi, sealhulgas Pariisi

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/communication-eu-budget-performance-framework-2021-2027_et.

⁽¹¹⁾ Üksikasjalikum ülevaade on esitatud 3. lisas.

kokkulepet ja kestliku arengu eesmärgi. Taaste- ja vastupidavusrahastu raames suunatakse vähemalt 37 % rahastamisest investeringutesse ja reformidesse, millega võideldakse kliimamuutuste vastu, ning vähemalt 20 % digipöörde edendamiseks. Paljud 2021. aasta lõpuks vastu võetud riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad ületavad neid miinimumnõudeid, mis näitab ühist pühendumust kliima- ja digipöördele kogu ELis. Ühtekokku on liikmesriigid eraldanud ligikaudu 40 % rahastusest kliimamuutustega võitlemiseks ja ligikaudu 26 % digipöörde edendamiseks. Äärmiselt olulised on fossiilenergia asendamine ja digipööre – mitte ainult selleks, et väljuda pandeemiast tugevamana, vaid ka selleks, et tugevdada meie avatud strateegilist autonoomiat ja pidada vastu mõjule, mida avaldab Venemaa sõda Ukraina vastu. Põhiprioriteedid on esitatud järgmises tekstikastis.

Rohe- ja digipöörde taaste- ja vastupidavusrahastu raames: kliima- ja digivaldkonna põhiprioriteedid

- Seoses kliimamuutuste leevendamise ja nendega võitlemisega on ligikaudu kolmveerand rahastamisvahenditest suunatud energiasüsteemi ümberkujundamisse ja säästva transpordi arendamisse. Selleks et saavutada 2050. aastaks süsinikuneutraalsus, on põhiorhk nii puhastest allikatest pärit energia pakkumise suurendamisel kui ka üldisel energianõudluse vähendamisel. Investeerimisvaldkonnad hõlmavad taastuvenergia tootmise arendamist ja paljusid energiatõhususele keskenduvald projekte, näiteks parandades hoonete ja isolatsiooni kvaliteeti.
- Digipöördele kaasaaitamiseks ja selle probleemide lahendamiseks keskenduvad selle valdkonna reformid ja investeringud digitaalsete avalike teenuste arendamisele (37 %), ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate digiteerimise taseme tõstmisele (20 %) ning inimestele nendes muutustes osalemiseks vajalike digioskuste pakkumisele (17 %) ⁽¹²⁾. Kooskõlas teatisega digikümneni kohta, ⁽¹³⁾ milles märgitakse digitaalsete avalike teenuste tähtsust, hõlmavad meetmed e-valitsuse lahendusi avaliku halduse protsesside ajakohastamiseks ja täiustamiseks, näiteks integreerides e-identimislahendused valitsuse tööprotsessidesse ja tagades paljude erinevate avalike digiplatvormide koostalitlusvõime.

ELi peamised üldised poliitikaeesmärgid, nagu võitlus kliimamuutuse vastu, on esimest korda täielikult ELi eelarveprogrammidesse integreeritud. *ELi eelarve iga-aastasest haldus- ja tulemusaruande* paketi raames tutvustab komisjon metoodikat, mida kasutatakse, et jälgida ELi eelarve panust kolme sellise poliitikaeesmärgi saavutamisse.

- Kliimamuutuste vastase võitluse puhul on ajakohastatud jälgimismetoodika aluseks sekkumiste mõjupõhine liigitamine. See on järjepidevalt sätestatud kõigis olulistest põhiõigusaktides.
- Elurikkuse kadumise peatamine ja tagasipööramise puhul ajakohastati jälgimismetoodikat enamjaolt samal viisil.
- Soolise võrdõiguslikkuse edendamise puhul rakendatakse katsemetoodikat, mis kajastab tõsiasja, et suurem osa ELi eelarvest võib soolise võrdõiguslikkuse edendamisele positiivselt kaasa aidata.

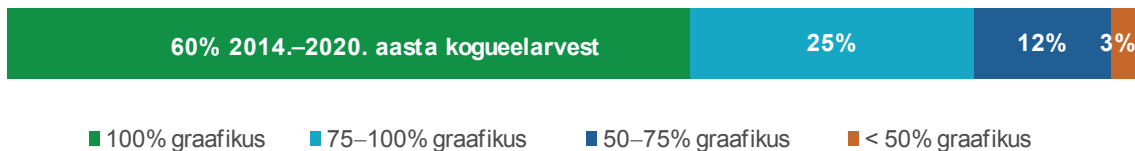
EL on reageerinud erinevatele üleilmsetele probleemidele, kasutades ELi eelarvet tõhusalt ja paindlikult. Struktuurilise investeerimispuudujäägi lahendamiseks üleilmasel tasandil käivitas EL algatuse „Global Gateway“. Algatusega võetakse Euroopa tiimi lähenemisviisi raames ELi institutsioonide ja liikmesriikide koostöös kasutusele 300 miljardit eurot, millega toetatakse investeringuid digi-, energia- ja transporditaristusse ning tugevdatakse tervishoiu-, haridus- ja

⁽¹²⁾ Arvud vastavad arvutustele, mis põhinevad taaste- ja vastupidavusrahastu määruse VI ja VII lisas sätestatud meetoditel.

⁽¹³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>.

teadussüsteeme. Kesksel kohal on pakilisemate vajadustega tegelemine, COVID-19 vaktsiinide tarnimine ELi-välisest riikidele ning Afganistani ja Süüria sündmustest vallandunud pagulaskriisi lahenduste toetamine. Oluline teetähis oli Süüria pagulaspaketiga kaasneva eelarvekokkuleppe sõlmimine 2021. aasta sügisel. Samal ajal olid 2021. aastal hakanud pinged juba kuhjuma ELi idapiiril, kus rändeliikumist kasutati ära ELile poliitilise surve avaldamiseks. Eelarve puhul on need erinevad probleemid nõudnud prioriteetide ennetavat ümbertõstmist ja olemasoleva paindlikkuse ulatuslikku kasutamist. Välismõõtmega oli 0,9 miljardit eurot, mis moodustas suurima osa 2021. aastal kasutatud 2 miljardi euro suurusest eelarvetäiendusest.

Ühelt pikaajaliselt eelarvelt teisele üleminekul jätkatakse 2014.–2020. aasta eelarvega hõlmatud ELi programmide rakendamist ja ELi kodanike jaoks tulemuste saavutamist. ELi eelarve on eelkõige investeerimiseelarve, mille keskmeks on pikaajalise väärtuse loomine ELile. Paljud programmid on jätkanud edenemist oma asjaomaste tulemuseesmärkide saavutamisel. Järgmisel graafikul on näha, et ELi eelarvest 85 % moodustavatest programmidest suurema osa tulemusnäitajad on plaanipärased. Üksikasjalikum teave üksikute programmide ja nende tulemuslikkuse kohta on esitatud käesoleva aruande 1. ja 4. lisas.

2014.–2020. aasta eelarve jaotus asjaomaste programmide edenemise järgi. Graafik näitab edusamme, mida mõõdetakse programmide tulemuslikkuse ülevaate jaoks valitud näitajate osakaaluga, mille puhul nende asjaomased eesmärgid on täidetud või täitmine edeneb kavakohaselt. Näiteks on joonisel näha, et 2014.–2020. aasta eelarvest 60 % moodustavate programmide puhul on kõigi näitajate asjaomased eesmärgid täidetud või täitmine edeneb hästi.

Allikas: Euroopa Komisjon.

Kõrgetasemeline laenuvõtmisvõime võimaldab taasterahastul tulemusi saavutada

Komisjon korraldab taasterahastu rahastamiseks enneolematult kiiresti tõhusa võlakirjaemissiooni programmi. Komisjon alustas sellealast tööd ametlikult alles 2021. aasta alguses ning 15. juunil 2021 emiteeris komisjon esimese võlakirja, mis sai suure heakskiidu osaliseks ja tekitas rekordiliselt suure nõudluse. 2021. aasta lõpuks oli komisjon kogunud peaaegu 93,5 miljardit eurot pikaajalisi rahastamisvahendeid, mida täiendasid ELi lühiajalised võlakirjad, et rahastada taasterahastu raames esimesi kavakohaseid väljamakseid liikmesriikidele. Turud on uudsed ELi võlakirjad väga hästi vastu võtnud, osaliselt rolli tõttu, mille võlakirjad on võtnud endale eurodes nomineeritud turvalise varana, mida turg on juba mõnda aega nõudnud. 2021. aastal olid laenukasutuse kulutused kümneaastase laenu puhul enamasti negatiivsed ja tunduvalt väiksemad üksikute liikmesriikide laenukasutuse kulutustest.

Ka rahastamisstrateegia poolest kajastab taasterahastu ELi poliitilisi eesmärke, kuna me emiteerime kuni 250 miljardi euro eest rohelisi võlakirju. Komisjon avaldas 2021. aasta septembris

oma roheliste võlakirjade programmi tegevuskava „NextGenerationEU – Green Bond Framework“⁽¹⁴⁾ (Taasterahastu – roheliste võlakirjade raamistik). Raamistikus kirjeldatakse komisjoni roheliste võlakirjade korraldust ja tingimusi kooskõlas parimate turutavadega. Selle on sertifitseerinud väliseksperdid, mis annab potentsiaalsetele investoritele kindluse, et ELi roheliste võlakirjade emitteerimisest saadavat tulu kasutatakse õiguspäraste roheliste investeeringute ja reformide rahastamiseks.

Taasterahastu esimene roheliste võlakirjade emissioon oli mitmes mõttes edukas. 2021. aasta oktoobris kaasatud 12 miljardi euroga oli ELi esimene emissioon seni maailma suurim roheliste võlakirjade emissioon. Asjaolu, et see märgiti 11 korda üle, näitas turu suurt nõudlust sellise vara järele. Need rohelised võlakirjad aitavad ka muuta kestlike investeeringute rahastamise positiivset mõjuringi kiiremaks. Pärast esimest emissiooni kaasas komisjon 2021. aastal ELi roheliste võlakirjade programmi raames roheliste võlakirjadega veel 2,5 miljardit eurot ja 2022. aasta mai lõpuks 6 miljardit eurot. Mõne järgneva aasta jooksul peaks see programm muutma ELi maailma suurimaks roheliste võlakirjade emitendiks, mis annab tõuke rohelisele rahandusele üldisemalt ning suurendab euro atraktiivsust üleilmsete investorite jaoks ja seeläbi ka selle rahvusvahelist rolli.

Hoolimata 2022. aasta nõudlikest turutingimustest on nõudlus ELi võlakirjade emissioonide järele jätkuvalt suur. Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu sissetung Ukrainasse ning laiemalt majanduskliima on seadnud võlakirjaturud viimasel ajal märkimisväärse surve alla. Hoolimata nendest keerulistest tingimustest ei ole komisjonil olnud raskusi uute võlakirjade turulelaskmisega, kuigi laenukasutuse kulutused on vastavalt keerulisematele turutingimustele üldiselt suurenenud. Paindlikkus, mida pakub komisjoni mitmekesine rahastamisstrateegia, võimaldab komisjonil jätkata oma rahastamisprogrammiga kulutõhusal viisil. Taasterahastu roheliste võlakirjade järele on jätkuvalt märkimisväärne nõudlus ja need on saanud positiivset tagasisidet, osaliselt tänu roheliste võlakirjade teabelehe Green Bond Dashboard⁽¹⁵⁾ avaldamisele.

Pärast keerulist 2021. aastat suureneb surve ELi eelarvele 2022. aastal veelgi

Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 hiline vastuvõtmine põhjustas 2021. aastal tõsiseid probleeme. Kaasseadusandjad võtsid õigusaktid, millega kehtestatakse uue põlvkonna programmid, vastu alles 2021. aasta jooksul. Komisjon suutis tänu intensiivsele ettevalmistustööle paljud programmid, eelkõige need, mida institutsioon ise haldab, ikkagi edasiste viivitusteta käivitada. Jagatud eelarve täitmise vallas võeti ühissätete määrus, millega kehtestatakse liikmesriikidega ühiselt hallatavate programmide (nt ühtekuuluvuspoliitika fondid) õigusraamistik, hilja vastu ja see tähendas seda, et uute programmide rakendamisega ei saanud 2021. aastal alustada, kuigi kohapealsed ettevalmistused olid alanud. Kuigi 2021. aasta eelarve kanti üle tulevastele aastatele, teeb komisjon liikmesriikidega intensiivset koostööd, et partnerluslepingud ja -programmid võimalikult kiiresti vastu võtta.

Ühtekuuluvuspoliitika keskendumine COVID-19 vastasele võitlusele on võimaldanud ELil kiiresti reageerida. Ühtekuuluvuse rahastamisel kasutusele võetud täiendav paindlikkus on võimaldanud ELil pakkuda liikmesriikidele väga kiiresti likviidsust, kiirendades oluliselt maksete

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/

[nextgenerationeu_green_bond_framework.pdf](#).

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu-green-bonds/dashboard_et

tegemist. Kuigi ühtekuuluvuse rahastamine on hädavajalik, et toetada liikmesriike tervishoiusektori, tööhõive ja ettevõtluse, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate otseste kriisivajaduste rahuldamisel, tähendas selle ümbersuunamine toetuse ajutist kõrvalejuhtimist mõnelt pikaajaliselt investeerimisprioriteedilt. Rohe- ja digipöoret ette valmistav REACT-EU on andnud võimaluse ühtekuuluvuse rahastamise lühiajalist prioriteediks muutmist kompenseerida, võimaldades jätkata projektidega, mis varem erakorraliste vajaduste rahuldamiseks peatati.

2022. aasta on järjekordne ebakindluse ja väljakutsete aasta, sealhulgas ELi eelarve jaoks.

Venemaa sissetung Ukrainasse 2022. aastal on vallandanud uued olulised muutused, millel on sügav mõju nii Ukrainale kui ka ELile ning selle majandusele ja ühiskonnale. Samal ajal peame toime tulema ka paljude muude probleemidega: pandeemia ei ole läbi, tekkida võivad uued variandid ja jätkuv valvsus on ülioluline. Inflatsioon on jõudnud tasemele, mida ei ole aastakümneid kogetud, ja see vähendab ELi eelarve tegelikku rahastamisvõimet, nii et eelarvet ajakohastatakse fikseeritud 2 % suuruse deflaatoriga, mis on tegelikust inflatsioonitasemest palju madalam. Tarneahela pinged soodustavad suurt inflatsioonisurvet ja mõjutavad ELi avatud strateegilist autonoomiat sellistes valdkondades nagu mikrokiibid. Looduskatastroofide arv paistab kasvavat.

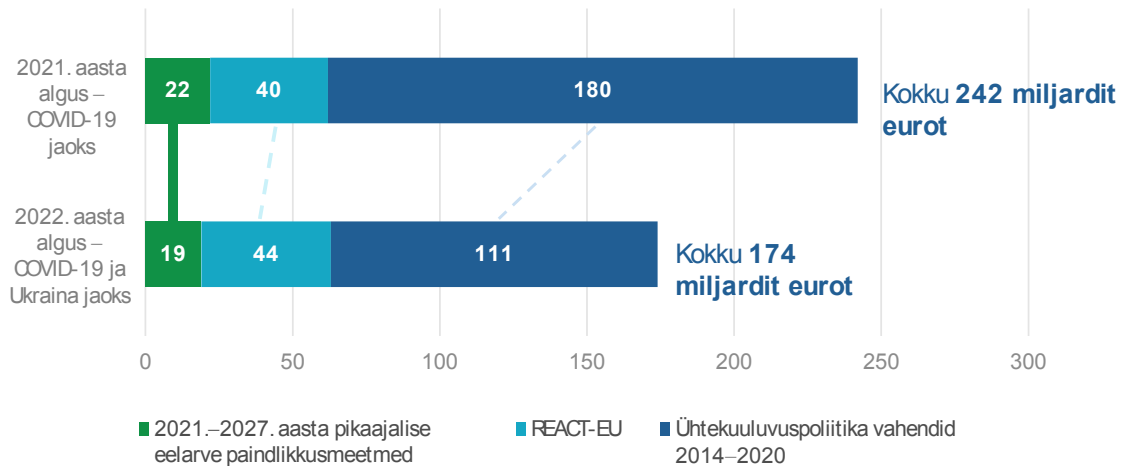
See paneb ELi eelarve ning selle täitmise ja rakendamise lisasurve alla, mis rõhutab vastupanuvõime suurendamisele keskenduva tegevuskava hädavajalikkust.

Võttes arvesse suurt ebakindlust seoses Ukraina sõja arenguga, on praegu võimatu hinnata Ukrainas ja ELis vajalikke rahastamissummasid. Need vajadused on aga märkimisväärsed. 2022. aasta alguses keskendus komisjon sellele, et anda Ukrainale ja riigist põgenevatele inimestele kohest abi. 2022. aasta mai lõpuks oli komisjon Ukraina uuest erakorralise makromajandusliku finantsabi programmist juba kogu selle 1,2 miljardi euro suuruse eelarve⁽¹⁶⁾ välja maksnud. Lisatoetust pakkus ELi eelarvest pärinev üle 550 miljoni euro suurune hädaabipakett, milles olid ühendatud erinevad meetmed, nagu erakorraline ja humanitaarabi ning riigi ja vastupanuvõime ülesehitamise leping. Lisaks võetakse 9. aprillil ja 5. mail antud lubaduse kohaselt nüüd ELi eelarvest kasutusele 800 miljonit eurot. 18. mail 2022 tegi komisjon ettepaneku anda Ukrainale 2022. aastal laenuks uut erakorralist makromajanduslikku finantsabi kuni 9 miljardi euro ulatuses.

Liikmesriikide abistamiseks leppisid kaasseadusandjad komisjoni ettepanekul kokku suurendada 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika ülejäänud vahendite, sealhulgas REACT-EU, ja siseküsimuste vahendite paindlikkust. Kuigi see oli likviidsuse ja toetuse tagamiseks ülimalt vajalik, põhines ka see 2014.–2020. aasta ühtekuuluvus- ja siseasjade programmidest rahastatud sekkumiste ümbersuunamisel, millega kaasnevad eespool nimetatud operatiivprobleemid.

Kuigi oluline osa eelarve paindliku täitmise raames kättesaadavaks tehtud vahenditest on ära kasutatud, tuleb ülejäänud summadega lahendada kaks suurt kriisi. Järgmine graafik näitab, et 2021. aasta alguses oli erinevate probleemide, nimelt COVID-19 ELi-sisese mõju ohjamiseks saadaval maksimaalselt 242 miljardit eurot. 2022. aasta alguses oli kättesaadav maksimaalselt 174 miljardit eurot, et reageerida nii COVID-19 jätkuvale mõjule kui ka tegeleda tagajärgedega, mis tulenevad Venemaa agressioonisõjast Ukrainas. Kuna need summad on ülemmäärad, siis on tegelikult saadavad summad väiksemad. Ühtekuuluvuspoliitika (sh REACT-EU) raames on praegu kättesaadavad summad, mille puhul ei ole vaja vahendeid teistelt prioriteetidelt ümber jaotada ja mida saab kasutada COVID-19 majanduslike tagajärgedega tegelemiseks või Ukraina põgenike majutamiseks CARE (ühtekuuluvusmeetmed pagulaste toetamiseks Euroopas) raames, kokku 17 miljardit eurot, nii et mis tahes panus lisaks nendele 17 miljardile eurole nõuaks ümbersuunamist muude poliitiliste prioriteetide vahenditest. Lisaks sellele hõlmab pikaajaline eelarve paindlikkus seitsme aasta summasid, mis ei ole seetõttu kättesaadavad ühel aastal.

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3183.

Ressursid, mis on kättesaadavad sihtotstarbelistest paindlikkusmehhanismidest ja ühtekuuluvuse rahastamisvahendite paindlikust kasutamisest. Kõik summad on miljardites eurodes.

Allikas: Euroopa Komisjon.

ELi pikaajalise eelarve aastased varud ja paindlikkus on aastaeelarvega võrreldes väikesed.

Kokku on uue pikaajalise eelarve varud ja paindlikkusvahendid kogu seitsmeaastasel perioodil maksimaalselt 22 miljardit eurot ehk ligikaudu 3 miljardit eurot aastas. Selle arvu võrdlemine ligikaudu 170–180 miljardi euro suuruse aastaeelarvega annab paindlikkuseks vähem kui 2 %. 2021. aastal õnnestus komisjonil teha kättesaadavaks märkimisväärnes summas likviidsust eelkõige tänu 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika olemasolevate vahendite paindlikumaks muutmisele ja taasterahastu olemasolule. Kui need võimalused on ära kasutatud, ei ole need enam kättesaadavad ja see vähendab oluliselt ELi eelarve manööverdamisruumi. Tuginemine olemasolevate programmide rahaliste vahendite ulatuslikele ümberpaigutustele nõuaks poliitilisi valikuid, kuna see mõjutaks ELi eelarve pikaajalist suutlikkust saavutada üksikprogrammide eesmärkides sätestatud poliitilisi prioriteete.

Lisaks tekitab Venemaa agressioon Ukraina vastu probleeme, mille jaoks ei ole veel pikaajalisi eelarvelahendusi. Kogu seni antud toetus on keskendatud suure hulga Ukrainast Euroopa Liitu saabuvate pagulaste esmavajaduste rahuldamisele ning Ukrainale ja naaberriikidele humanitaar- ja muu abi andmisele. Ukraina-vastasel sõjal on aga märkimisväärne mõju vahetule humanitaar- ja julgeolekuolukorrale. Ukrainal tuleb sõja ajal tugineda rahvusvahelisele toetusele ja ta peab riigi hiljem uuesti üles ehitama, mis nõuab väga suuri jõupingutusi, millega kaasnevad suured rahalised vajadused nii lühikeses kui ka pikemas vaates. ELi tasandi eelarvelahendusi nõuavad ka uued probleemid, nagu kiire inflatsioon, energiapuudus, toiduga kindlustatus ja muu järelmõju. Need Euroopas toimuva sõja tekitatud ettenägematud vajadused on palju suuremad kui praeguses mitmeaastases finantsraamistikus ja taasterahastus olemasolevad vahendid. Seetõttu tuleb leida uusi rahastamisallikaid.

18. mail 2022 esitas komisjon kava „REPowerEU“, mille eesmärk on kiiresti vähendada sõltuvust Venemaa fossiilkütustest. Kavas „REPowerEU“⁽¹⁷⁾ on energia säästmiseks, puhta energia tootmiseks ja ELi energiatarnete mitmekesistamiseks kavandatud lisameetmed, mille lõppeesmärk on saavutada vastupidavam energiasüsteem ja tõeline energialiit. Komisjon on teinud ettepaneku rakendada kava „REPowerEU“ taaste- ja vastupidavusrahistu kaudu ning on pakkunud välja mitu rahastamisallikat, et tugevdada rahastamist sel eesmärgil, sealhulgas rahaliste

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_et.

vahendite ümberjaotamine olemasolevatest programmidest ja uute, kogurahvatulul põhinevate omavahendite loomine.

Usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks on olemas tõhusad vahendid

Selleks et kasutada maksumaksja raha võimalikult hästi, on oluline tagada, et rahastamisvahendid jõuaksid ettenähtud kasusaajateni kooskõlas kehtivate eeskirjadega. Selle eesmärgi saavutamiseks kasutab komisjon mitut vahendit, mis on aastate jooksul oma eesmärgipärasust tõendanud.

Komisjoni juhtimissüsteem ja vastutusahel on kohandatud tema ainulaadse struktuuri ja rolliga. Volinike kolleegium on ELi eelarve täitmise eest poliitiliselt vastutav. Volinike kolleegium delegeerib igapäevase operatiivjuhtimise 51-le volitatud eelarvevahendite käsutajale, ⁽¹⁸⁾ kes haldavad ja juhivad oma talitust ning vastutavad eelarve selle osa eest, mida rakendatakse nende talituses. Nende iga-aastased tegevusaruanded sisaldavad kinnitavat avaldust neile määratud vahendite kasutamise kohta, millele nad võivad puuduste korral lisada reservatsioone.

Komisjoni sisekontrolliraamistik on komisjoni tegevuse oluline kaitsemeede. See on veelgi enam nii pandeemia ja sellest tulenevate reageerimismeetmete kontekstis. 2021. aastal jälgis komisjon jätkuvalt pandeemiast tulenevaid riske ja nende tulemuslikku maandamist. Komisjoni pettustevastase võitluse strateegial on olnud jätkuvalt oluline roll ELi rahaliste vahendite võimaliku väärkasutuse tõkestamisel.

2021. aastal pöörasid komisjoni asjaomased talitused erilist tähelepanu oma sisekontrollisüsteemide kohandamisele taasterahastu vajadustega, olgu siis kas laenuvõtmise ja laenuandmise kõrgetasemelise riski- ja vastavuspoliitika kehtestamisega või taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtud kulutuste jaoks spetsiifiliste auditi- ja kontrollistrateegiate väljatöötamisega.

Komisjon tugineb oma sisekontrolliraamistikus riskide alusel diferentseeritud mitmeaastastele kontrollistrateegiatele, et kontrollisüsteemides vigu ja puudusi ennetada, avastada ja parandada. ELi kuluprogrammid on olemuselt mitmeaastased, nagu ka nendega seotud kontrollistrateegiad. See tähendab, et vigu on võimalik avastada ja parandada igal ajal, kuni programmi olemusliku lõpuni. Peale selle kohandatakse kontrollistrateegiad eri juhtimisviiside, osalejate, poliitikavaldkondade ja/või rahastamismeetodite ning nendega seotud riskide järgi. Sellist kontrollistrateegiate diferentseerimist on vaja, et tagada kontrollide kulutõhusus, st et leida õige tasakaal madala veetaseme (tõhusus), kiirete maksete (tulemuslikkus) ja mõistlike kulude (säästlikkus) vahel.

⁽¹⁸⁾ Mõiste „volitatud eelarvevahendite käsutajad“ hõlmab komisjoni talituste peadirektoreid, rakendusametite, büroode, teenistuste, rakkerühmade jne juhte. Finantsmääruse artikli 74 lõikes 1 on sätestatud: „Igas asjaomases liidu institutsioonis vastutab eelarvevahendite käsutaja tulude ja kulude haldamise eest kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega, sealhulgas tagades aruandluse tulemuste kohta, ning selle tagamise eest, et seaduslikkuse ja korrektsuse ning vahendite saajate võrdse kohtlemise nõuded oleksid täidetud“.

Komisjon ja liikmesriigid teevad igal aastal sadu tuhandeid kontrolle. Komisjon teeb kindlust tagavat kontrolli juba rohujuure ja üksikasjade tasandil, st programmide või muude asjakohaste kulusegmentide kaupa. See võimaldab komisjonil puudusi ja vigu avastada, tuvastada süsteemsete vigade algpõhjused, võtta asjakohaseid parandusmeetmeid ja tagada, et saadud õppetunde võetakse arvesse tulevaste finantsprogrammide väljatöötamisel.

<p>Põllumajanduses </p>	<p>Ühtekuuluvuse valdkonnas </p>
<p>Liikmesriigid tegid üle 900 000 kontrolli ja komisjon viis läbi 97 auditit.</p>	<p>Komisjon vaatas läbi 416 programmi aastaaruanded ja arvamused ning tegi 61 auditit.</p>

Komisjoni kontrollitulemused kinnitavad, et ELi eelarvet täidetakse hästi

Komisjon ja liikmesriigid võtavad meetmeid puuduste ja vigade ennetamiseks ja parandamiseks. Komisjoni peamised ennetusmehhanismid koosnevad eelkontrollidest ja audititest (vt III osa 5. lisa), sealhulgas süsteemiaudititest, mille eesmärk on avastada puudusi rakenduspartnerite juhtimis- ja kontrollisüsteemides. Jagatud eelarve täitmise raames teevad kontrolle ja auditeid ka liikmesriikide ametiasutused. Kui ennetusmehhanismid ei ole olnud tõhusad, tuvastatavad ja parandavad liikmesriigid ja komisjon ELi kulutusi mõjutavad vead pärast seda, kui komisjon on maksed teinud.

Komisjoni kontrollid ja auditid on tõhusad.

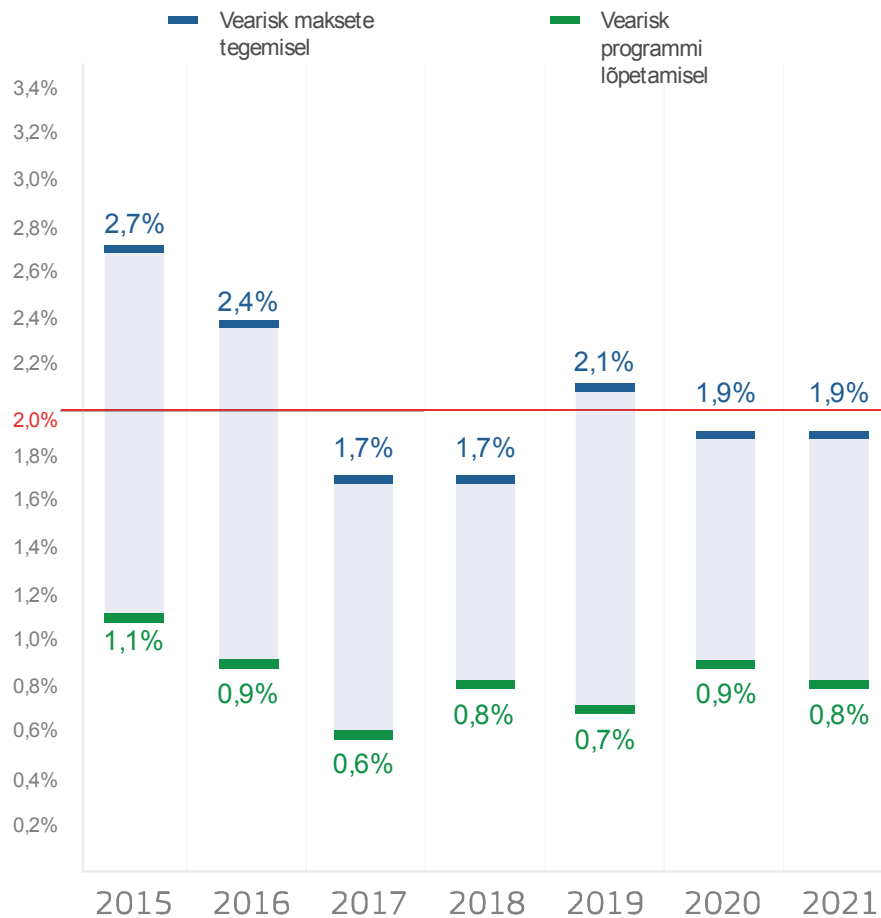
Kontrollide ja auditite tulemusena rakendas komisjon 2021. aastal ennetus- ja parandusmeetmeid 1,063 miljardi euro väärtuses, millest ennetusmeetmete summa oli 298 miljonit eurot ja rakendatud parandusmeetmete kogusumma oli 765 miljonit eurot. Nii küünib aastatel 2017–2021 rakendatud ennetus- ja parandusmeetmete kogusumma 26 miljardi euroni. Lisaks rakendasid liikmesriigid 2021. aastal ise ennetus- ja parandusmeetmeid kogusummas 4,557 miljardit eurot, kusjuures need põhinesid osaliselt komisjoni audititel.

Üldiselt on vearisk maksete tegemisel alla 2 % olulisuse künnise. Komisjoni hinnangul on pärast ennetavaid kontrolle järelejäänud veamäär – st vearisk makse tegemise ajal – 1,9 % ⁽¹⁹⁾. Tulemus on sarnane 2020. aasta omaga. Võttes arvesse rahastamisprogrammide mitmeaastast kestust, teeb komisjon märkimisväärseid jõupingutusi, et korraldada pärast väljamakseid kontrolle ja teha korrektsioone kuni programmide lõpetamiseni. Need jõupingutused kajastuvad hinnangulises veariskis programmi lõpetamisel, ⁽²⁰⁾ mis vastab veariskile maksete tegemise ajal, millest on lahutatud komisjoni tulevaste korrektsioonide prognoos.

⁽¹⁹⁾ See tulemus ei hõlma taaste- ja vastupidavusraha raames tehtud kulutusi, mille kvalitatiivsel hindamisel põhineva kontrolli tulemused avalikustatakse eraldi.

⁽²⁰⁾ Ühise põllumajanduspoliitika puhul kasutatakse selle asemel mõistet „hinnanguline veariskiga lõppsumma“, et kajastada paremini asjaolu, et Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi meetmetele ei ole lõpptähtaega määratud.

2021. aastal on vearisk programmi lõpetamisel hinnanguliselt 0,8 %. Kuna see jääb tunduvalt alla 2 % künnise, mida kasutab ka Euroopa Kontrollikoda, leiab komisjon, et eelarve tervikuna on tõhusalt kaitstud. Seda kinnitab siseaudiitori arvamus ⁽²¹⁾.

Vearisk maksete tegemisel ja programmi lõpetamisel Euroopa Komisjoni jaoks ajavahemikul 2015–2021.

Allikas: Euroopa Komisjon, 2015.–2021. aasta ELi eelarve haldus- ja tulemusaruanded.

Heast üldtulemusest hoolimata teeb komisjon kindlaks, milliste programmide riskitaseme on kõrgem, mis võimaldab tal keskenduda oma meetmed sinna, kus need on kõige olulisemad.

Tänu põhjalikule analüüsile on komisjonil kindlad tõendid ELi kulutuste erineva riskitaseme kohta. Maksete tegemise aegse veariski alusel jaotatakse kulud väiksema (alla 1,9 %), keskmise (1,9–2,5 %) ja suurema riskiga (üle 2,5 %) segmentideks. Loodusvarade ja ühtekuuluvuse valdkonnas tehakse see analüüs ka liikmesriikide üksikute makseasutuste ja programmide tasandil, mis võimaldab näidata, et olukord on programmi erinev. See võimaldab komisjonil käsitleda ka spetsiifilisi nõrku kohti isegi sellistes poliitikavaldkondades, mille puhul on risk üldiselt väike, näiteks ühine põllumajanduspoliitika.

⁽²¹⁾ Vt 2. lisa punkt 3.2 „Siseauditi talituse töö ja üldhinnang“.

Euroopa Komisjoni kulude liigitus suurema, keskmise ja väiksema vearikuga segmentidesse, protsendina asjakohaste kulude kogusummast 2021. aastal.

Allikas: Euroopa Komisjon.

Eelkõige on suurema vearikuga kulutused järgmised: mõned ühtekuuluvuspoliitika fondide programmid, millel on tõsiseid puudusi ja/või mille maksimaalsed veamäärad on üle 2,5 %; ühtekuuluvuspoliitika fondide programmid ja põllumajandusega seotud otsetoetuste, turumeetmete ja maaelu arengu makseasutuste programmid, mille vearik maksete tegemisel on üle 2,5 %, ning keerukate toetustega seotud kulutused muudes rahastamisprogrammides. Kui riskitase on endiselt kõrge, teatatakse sellest läbipaistvalt reservatsioonide kaudu. 2021. aasta kohta on 16 reservatsiooni, mille finantsmõju on kokku 987 miljonit eurot, mis on vähem kui 1 % kõigist kulutustest. Need reservatsioonid on aruandlusahelas väga tähtsad. Neis esitatakse ilmnunud probleemid ja puudused ning kavandatavad meetmed nende lahendamiseks.

Lisaks finantskorrektsioonidele ja sissenõudmistele võtab komisjon meetmeid, et kõrvaldada puudused, mis põhjustavad keskmisi ja suuremaid riske. Need hõlmavad teavitustööd nende toetusesaajate hulgas, kelle puhul on veaohut kõige suurem, lihtsustatud toetusvormide laialdasemat kasutamist, paremaid kontrollid ning nende riigi ametiasutuste suutlikkuse suurendamist, kelle juhtimis- ja kontrollisüsteemides on puudusi.

Alanud on taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusetapp

2021. aasta alguses loodud taaste- ja vastupidavusrahastu on uus tulemuspõhine vahend, mis on erandlik ja ajutine ning ettenähtud ELi majanduse taastamiseks. Selle kogumaht on 723,8 miljardit eurot (jooksevhindades) – 338 miljardit eurot toetustena ja 385,8 miljardit eurot laenudena – ja selle eesmärk on leevendada COVID-19 pandeemia sotsiaalset ja majanduslikku mõju ning soodustada pikaajalist taastumist, mis hõlmab rohe- ja digipööret. Liikmesriigid saavad vahenditest toetusi, mis makstakse välja eelnevalt kindlaksmääratud vahe-eesmärkide ja eesmärkide täitmise alusel.

Komisjon andis positiivse hinnangu 22 riiklikule taaste- ja vastupidavuskavale ning nõukogu võttis need 2021. aastal vastu. Nende kavade kohane kogueraldis on 291 miljardit eurot tagastamatu toetusena ja 154 miljardit eurot laenudena. Need 22 riiklikku taaste- ja vastupidavuskava sisaldavad kokku üle 3 700 meetme (umbes kolmandik neist on reformid ja kaks kolmandikku investeringud) ning üle 5 100 vahe-eesmärgi ja eesmärgi, mis tuleb täita 2026. aastaks.

Kui vahe-eesmärgid ja eesmärgid, mille saavutamise kohustuse liikmesriigid on endale võtnud, on saavutatud, makstakse rahastamisvahendid välja mitme osamaksena. 2021. aastal tegi komisjon 20 liikmesriigile ⁽²²⁾ 54 miljardi euro ulatuses eelmakseid, mis aitas liikmesriikide riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades kirjeldatud investeerimis- ja reformimeetmete rakendamisega kiiresti alustada. Pärast maksetaotluse saamist 2021. aasta novembris tegi komisjon vahe-eesmärkide ja eesmärkide eest esimese makse enne 2021. aasta lõppu Hispaaniale summas 10 miljardit eurot.

Kuna rahastu on tulemuspõhine vahend, sõltuvad komisjoni tehtud maksete seaduslikkus ja korrektsus vahe-eesmärkide ja eesmärkide tegelikust täitmisest. Peamine vastutus ELi finantshuvide kaitse, sealhulgas kehtiva ELi ja siseriikliku õiguse järgimise kontrollimise eest lasub liikmesriikidel. Selle kohustuse täitmiseks kehtestavad nad riigi tasandil asjakohased kontrolliraamistikud, eelkõige selleks, et ennetada, avastada ja kõrvaldada pettusi, korrupsiooni ja huvide konflikte ning vältida topeltrahastamist.

Sellest tulenevalt on komisjoni kontrollide keskmes kokkulepitud vahe-eesmärkide ja eesmärkide rahuldav täitmine. Usaldusväärse finantsjuhtimise tagamisel võtab komisjon aluseks liikmesriikide kontrollid ja täiendab neid vajaduse korral järgmises kolmes etapis.

- Riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamise käigus hindab komisjon liikmesriikide kontrollisüsteeme ja palub liikmesriikidel lisada kavadesse täiendavaid vahe-eesmärke, et parandada tuvastatud puudused enne esimese makse tegemist.
- Rahastu rakendamise ajal hindab komisjon, kas vahe-eesmärgid ja eesmärgid on rahuldavalt saavutatud ning kõik muud väljamaksetingimused on täidetud. Kui see nii ei ole, peatatakse maksed või vähendatakse neid proportsionaalselt. Ka auditeerib komisjon liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimist, et kaitsta ELi finantshuve, ning eelkõige meetmeid pettuste, korrupsiooni, huvide konflikti ja topeltrahastamise juhtude ennetamiseks, tuvastamiseks ja parandusmeetmete võtmiseks.
- Pärast väljamaksete tegemist võib komisjon teha järelkontrole ja -auditeid, ⁽²³⁾ et kontrollida vahe-eesmärkide ja eesmärkide täitmist. Tõsise õigusnormide rikkumise kahtluse korral võib

⁽²²⁾ Iirimaa eelmakseid ei taotlenud ja Soomele tehti makse alles 2022. aasta jaanuaris.

⁽²³⁾ Rahastamislepingu kohaselt võib järelauditeid teha kuni viie aasta jooksul alates viimase maksetaotluse esitamise kuupäevast.

komisjon teha ka sihtotstarbelisi auditeid. Vajaduse korral nõuab komisjon sisse proportsionaalsed summad või nõuab laenude ennetähtaegset tagasimaksmist.

Toimingutega seotud riskitaseme hindamiseks teeb komisjon auditite ja kontrollide tulemuste kvalitatiivse hindamise nii liikmesriikide kui ka komisjoni tasandil. Olukorras, kus maksed põhinevad vahe-eesmärkide ja eesmärkide täitmise kvalitatiivsel hindamisel ning kus need vahe-eesmärgid ja eesmärgid on väga erinevad, ei saa kontrollitulemusi ekstrapoleerida. Seetõttu ei saa erinevalt teistest rahastamisprogrammidest määrata kindlaks statistilistel meetoditel põhinevat usaldusväärset veamäära.

Maksetaotluse hindamisel vahe-eesmärkide täitmist kinnitavatele tõendite antud positiivse hinnangu alusel **kinnitas volitatud eelarvevahendite käsutaja, et tal on piisav kindlus** 2021. aastal taaste- ja vastupidavusraha raames tehtud ühtse otsemakse seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

Järeldus haldamise kohta

Komisjon tagab, et ELi eelarve on kodanike teenistuses. Tänu olemasolevatele tõhusatele vahenditele ja ELi eelarve ennetavale haldamisele on komisjon suutnud oma poliitilisi eesmärgi täita ja arvukatele probleemidele reageerida. Komisjon on võimaldanud toetusesaajatele, rakenduspartneritele ja liikmesriikidele vajalikku paindlikkust, tagades samal ajal usaldusväärse finantsjuhtimise ja säilitades ELi eelarve haldamisel piisava kindluse.

Kõik volitatud eelarvevahendite käsutajad on andnud piisava kinnituse, ehkki vajaduse korral on nad lisanud reservatsioone. Iga-aastased tegevusaruanded näitavad, et kõik komisjoni talitused on kehtestanud range sisekontrolli ning esitavad tõendeid jõupingutuste kohta, mida on tehtud selleks, et parandada kulutasuvust, veelgi lihtsustada eeskirju ning piisavalt kaitsta eelarvet pettuse, vigade ja õigusnormide rikkumise eest.

Iga-aastaste tegevusaruannete kinnituste ja reservatsioonide põhjal, võttes arvesse siseaudiitori arvamust, võtab volinike kolleegium vastu käesoleva *iga-aastase haldus- ja tulemusaruande ELi eelarve kohta 2021. eelarveaastal* ning võtab üldise poliitilise vastutuse ELi eelarve haldamise eest.

Edasine areng: väljavaated 2022. aastaks ja pärast seda

Jätkuvate märkimisväärsete probleemide taustal on tihe koostöö teiste ELi institutsioonide ja liikmesriikidega endiselt ülioluline. Sarnaselt pandeemiaga muudab sündmuste vapustav areng Ukrainas liikmesriikide töö asendamatu täiendusena vajalikuks ja põhjendatuks tugeva ja kooskõlastatud reageerimise ELi tasandil.

2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku piirangud muudavad pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse tekkinud olukorrale täiemahulise reageerimise ELi jaoks keerukaks.

Komisjon on võtnud kohustuse tagada, et kogu ELi eelarvet kasutatakse võimalikult mõjusalt, sealhulgas ootamatute probleemide tekkides vahendeid ümber jaotades ja prioriteete ümber kujundades. Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku piirangute raames saavutataval on aga piirid. Suur osa eelarve paindlikkusmeetmetest on juba ära kasutatud mitmele kriisile reageerimiseks, mistõttu jääb tulevastele kriisidele reageerimiseks vähem ruumi. Seetõttu tuleb kiiresti läbi mõelda, kuidas tagada, et ELi eelarve oleks valmis vastama paljudele nõudmistele ja ootustele, mis sellele praegusel erakordselt rahutul ajal esitatakse.

Komisjon on teinud ettepaneku finantsmäärus sihipäraselt läbi vaadata⁽²⁴⁾. Kuna 2018. aasta läbivaatamisel tehtud muudatused vajavad täieliku mõju saavutamiseks aega, keskendutakse selles ettepanekus uue pikaajalise eelarvega kooskõlla viimisele, COVID-19 kriisist saadud õppetundide põhjal kriisiohjes tehtavatele teatavatele täiustustele ja ELi finantshuvide tõhusamale kaitsele.

Komisjon peab kinni oma kohustusest jätkata ühtse andmekogumis- ja riskihindamisvahendi (Arachne) pakkumist liikmesriikidele. Ta toetab programmi haldavaid asutusi kulutustega seotud riskide kindlakstegemisel, kohandades eelmise finantsraamistiku alusel liikmesriikidele kättesaadavaks tehtud vahendit. Komisjon jätkab liikmesriikidele toetuse pakkumist, et võimaldada selle tõhusat kasutamist. Finantsmääruse käimasoleva läbivaatamise käigus tegi komisjon ettepaneku selle andmekogumis- ja riskihindamisvahendi kasutamist tõhustada.

Euroopa Kohus kinnitas 16. veebruaril 2022 määruse (EL, Euratom) 2020/2092 (mis käsitleb **üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks**) kehtivust, mille kaks liikmesriiki, Ungari ja Poola, olid vaidlustanud. Komisjon võttis suunised määruse kohaldamise kohta vastu 2022. aasta märtsis. 2021. aastal tehtud tööle tuginedes saatis komisjon 2022. aasta aprillis Ungarile järgmise sammuna tingimuslikkuse korra raames esimese teate, käivitades menetluse, mis võib viia meetmete kehtestamiseni liikmesriigi vastu õigusriigi põhimõtete rikkumise eest. Komisjon jälgib pidevalt olukorda liikmesriikides ja alustab õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel menetlust, kui tingimused on täidetud.

⁽²⁴⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud), COM(2022) 223.

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct centres. You can find the address of the centre nearest you online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

On the phone or in writing

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696,
- via the following form: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_en.

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website (european-union.europa.eu).

EU publications

You can view or order EU publications at op.europa.eu/en/publications. Multiple copies of free publications can be obtained by contacting Europe Direct or your local documentation centre (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

EU open data

The portal data.europa.eu provides access to open datasets from the EU institutions, bodies and agencies. These can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes. The portal also provides access to a wealth of datasets from European countries.

